

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 25 (392)

Fredagen den 21 juni 1895.

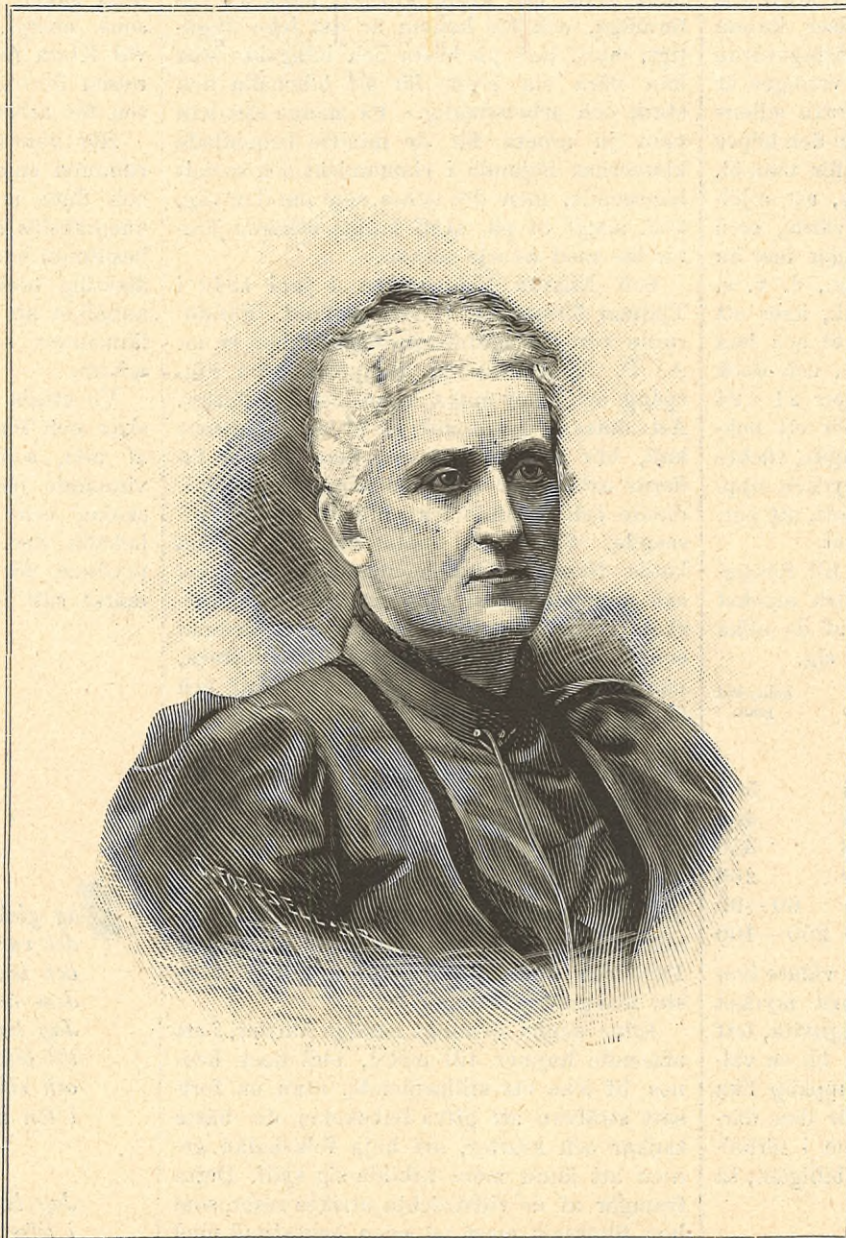
8:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben ..... » 3:—</p>	<p>Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Norålling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Plattsökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	--	--

Sofi Nilsson.

De dagar, då skolans schema endast upptog läs- och skrifsämnena, höra nu lyckligtvis till det förflyttna. Man kom nämligen rätt snart under fund med, att vår allt mer jäktande tid fordrade icke allenast belästa och undervisade människor; den allt hetsigare blifna konkurrensen — kampen för brödet — nödvändiggjorde framför allt praktisk duglighet. Sedan dessa åsikter arbetat sig in i folkmedvetandet, har uppfostringsarbetet i många stycken förändrats. Detta icke minst, då det gäller den kvinnliga uppfostran. Nu mera tänker man icke allenast på att gifva sina döttrar kunskap om saker och ting, man vill äfven — och kanske helst — se dem utrustade med den praktiska duglighet, som kan göra det möjligt för dem att tillkämpa sig en oberoende ställning i samhället. Så infördes handarbete på skolans schema och på sista tiden hushållslära.

Bland dem, som mest arbetat och inlagt de största förtjänsterna för detta senare ämnes införande på skolornas

arbetsordning, intages ett af de allra främsta rummen af fru Sofi Nilsson, lärarinna vid Klara folkskola i Stockholm, hvars bild härmed ökar Iduns porträttgalleri. Kraftigt understödd af sin man, förste läraren i Nikolai församling, kan hon anses banbrytande, då det gäller hushållslärens införande i folkskolan.

Nikolai och Klara folkskolor voro nämligen de första i vårt land, som inrättade så kallade skolkök, där de större flickorna fingo lära sig på ett praktiskt sätt huru ett större eller mindre hushåll skulle skötas. Skolköket i Nikolai inrättades år 1889. Sedermera har den ena skolan efter den andra följt exemplet både i hufvudstaden och landsorten. I sammanhang härmed må nämnas, att Nikolai församlings skoloråd och kyrkostämmanu i dagarne beslutat i enlighet med d:r Nilssons förslag utvidga skolkökets verksamhet därhän, att hälften af högsta afdelningens flickor — 24 å 30 — samtidigt vid sex stycken smärre spisar kunna undervisas i matlagning.

Vi svenskar! Se, vårt modersmål
Oss binder hop med klang af stål,
Och aldrig bryts det bandet.

Och höja vi vår svenska stam,
Att fram den stiger — andligt fram —
Så höjes fosterlandet.

J. Reuter.

Hittills hafva endast sex stycken i sender kunnat i köket mottagas. För en sådan förändring beviljade kyrkostämman 1,700 kronor. En större donation har äfven kommit detta skolkök till godo.

En märklig nyhet i skolköksfrågan kan äfven den publikation kallas, som idagarne utkommit från C. E. Fritzes kongl. hofbokhandel, författad af fru Nilsson. Vi åsyfta »Färglagd väggplansch öfver de vanligaste födoämnenas kemiska sammansättning». Mest att anse som ett supplement till samma förf:s för två år sedan utgifna utmärkta arbete: »Hushållslärens första grunder»*, afser denna prydliga plansch »att gifva en så klar och öfverskådlig öfversikt som möjligt af beståndsdelarne i några af våra allmännaste födoämnen», och man kan utan öfverdrift säga, att förf. på ett utmärkt sätt löst denna sin uppgift. Födoämnenas olika beståndsdelar, ägghvita, fett, kolhydrat, vatten, salter o. s. v., äro här icke allenast betecknade med olika färg, utan äfven försedda med utsatta procenttal, hvilket gör denna plansch lättlästare än förut befintliga i samma ämne. En synnerligen praktisk anordning har förf. dessutom åstadkommit genom att angifva näringsvärdet för kilogram af födoämnen, hvarigenom åtskilliga rent af öfverraskande jämförelser kunna göras. Så t. ex. är gäddans näringsvärde 15 öre pr kg., då dess torgpris vanligen är 4 à 5 gånger större. Den färska sillens näringsvärde pr kg. är 31 öre, men den köpes för ungefär halfva värdet. Jämför man öl, porter och mjölk, så finner man, att mjölken betalas under sitt näringsvärde, men öl 11 gånger och porter 32 gånger mer än den är värd som näring. 1 kg., d. v. s. ungefär 1 liter oskummad mjölk, äger ett näringsvärde af 13 öre, 1 kg. öl och lika mycket porter hvartera 2 öre, och dock betalas för 1 liter öl i halfbuteljer 21—24 öre, porter 60—90 öre. Utanför ett bokhandelsfönster, där planschen hängde, väckte dessa siffror här om kvällen mycken uppmärksamhet. »Vi, som alltid trott, att portern var så kraftig,» yttrades det.

Uti den medföljande texten till föreliggande plansch redogöres för, huru mycket vår kropp dagligen behöfver af de olika näringsämnen för att bibehålla sig.

	ägghvita gram	fett gram	kolhydrat gram
En måttligt arbetande man behöfver dagligen	118	56	500
D:o kvinna	92	44	400
D:o äldre man	100	68	350
D:o äldre kvinna	80	50	260
Barn till 1½ år	20—36	30—45	60—90
Barn 7—15 år	70—80	37—50	250—400

Om husmodern vet detta och vidare kan från denna plansch afläsa, huru mycket hvarje födoämne innehåller af ägghvita, fett och kolhydrat, så bör planschen bli en välkommen handledning vid torguppköp lika väl som vid matlagningen. När den därtill visar, hvilka födoämnen, som i förhållande till sitt näringsvärde äro billigast, så

torde den icke allenast bli en prydnad för köksväggen, utan fastmer fylla ett befintligt tomrum.

Fru Nilssons arbeten, såväl den nu omordade planschen som »Hushållslärens första grunder», vittna om förf:s pedagogiska kynne. Hennes sträfvan att uppfostra våra unga flickor till praktiska och dugande samhällsmedlemmar och hennes insats i vårt folks utveckling i ekonomiskt och därpå beroende socialt hänseende torde icke kunna för högt uppskattas. Det är i synnerhet de mindre bemedlade i samhället hennes arbete såsom lärarinna i folkskolan och som författarinna afser att hjälpa.

Därom säger hon själf i texten till omförmälda plansch: »För en stor del af mänskligheten har en sådan beräkning föga betydelse, den mera välmående klassen behöfver ej välja sin föda efter halten af näringsvärdet hos födoämnen, utan utgår vid valet af föda från helt andra grunder, såsom smak, lättsmälthet m. m. Den åter, som tillhör den mindre bemedlade samhällsklassen, hvilken omfattar det stora flertalet af människor, har behof af att känna näringsvärdet i förhållande till priset, då han väljer sin föda. Hans enda egendom äro hans själs- och kroppskrafter, hans arbetsförmåga, och för honom är det icke likgiltigt, huru han på bästa och billigaste sätt kan nära sin kropp för att bibehålla den stark och arbetsduglig.» På många sätt kan man ju arbeta för de mindre bemedlade klassernas höjande i ekonomiskt och socialt hänseende, men det synes, som om den väg, förf. slagit in på, skall kunna uthärda jämförelse med hvarje annan.

Sofi Nilsson föddes den 4 juni 1840 i Tjällmo församling i Östergötland. Föräldrarna voro framlidne riksdagsmannen m. m. A. P. Andersson på Bohyttan nära Finspång och hans maka Anna Lisa Persdotter. Att dottern ägnat sitt lif åt uppfostrarens kall, blir ej underligt, om man känner faderns arbete för sin församlings framåtskridande och höjande icke minst i andligt afseende. Så t. ex. upplät han, en af vårt lands första skolrådsmedlemmar, fri lokal och aflönade lärare i 15 års tid för en småskola i sin församling. Faderns omvårdnad och kärlek för folkskolan besjälade dottern, när hon trotsade den tidens fördomar och blef lärarinna. Om beskaffenheten af hennes föräldrahem och den uppfostran, hon där erhöi, kan man få en föreställning af det faktum att den tjuguariga åbodontern utan andra studier antogs som lärarinna vid Finspångs folkskola. Därifrån befordrades hon efter fyra års tjänstgöring till sin nuvarande befattning vid Klara folkskola, erhöi dispens från folkskollärarynneexamen år 1866 och utnämndes till ordinarie på högsta lönegraden samma år.

Efter denna ovanligt hastiga karriär, i ett afseende hunnen till målet, blef dock hennes lif icke ett stillastående, utan en fortsatt sträfvan att gifva folkskolan de bästa tankar och krafter, att höja folkskolan genom att ännu mera utbilda sig själf. Detta framgår af de vidsträckta utrikes resor, som hon företagit mest på egen bekostnad med

ändamål att studera folkskolorna i andra länder. Under en af dessa — år 1864 — besöktes England och Skottland. År 1868 vistades hon en längre tid vid Hindholmens folkhögskola i Danmark. Sommaren 1871, besöktes Schweiz och Italien, 1871—72 genomgick hon Pape-Carpentiers lärarinneseminarium i Paris.

I Tyskland, Schweiz och Holland tillbragtes sommaren 1886. Åren 1887, 92 och 93 användes ferierna till resor och studier i Norge, och förra sommaren besöktes åter Tyskland i och för studiet af skolkösförhållandena därstädes. Endast en gång — resan till England och Skottland — förefanns statsanslag.

Vid hemkomsten hafva hon och hennes man ej tvekat att ställa sig i spetsen för införandet af det nya på uppfostringskonstens område, som i Europas centralare delar vunnit tilltro, men som hos oss ännu varit antingen okänt eller betraktadt med vårt folks ofta förekommande misstänksamhet gent emot hvarje nyhet.

Så mottogs frågan om inrättande af skolkök med ganska mycken köld, för att icke säga motvilja, äfven från det håll där man väntat motsatsen, men så småningom har dock saken gått framåt tack vare fru Nilssons energi. Utom lärarinnebefattningen vid Klara folkskola är hon medlem af styrelsen för nämnda skolas kolonier och styrelsen för arbetsstugan och skolköket.

Här vore nu lämpligt att söka utfylla tomrummen emellan dessa fragmentariska fakta och data med ett erkännandets ord, men, anspråklös som hon är, undanbad hon sig bestämdt hvarje berömmande, när hon, efter åtskillig tvekan, gaf sitt samtycke till vår anhållan att få presentera henne för Iduns läsarinna samtidigt med hennes senaste arbete.

Vi uttala till sist därför endast den önskan och förhoppning, som helt visst delas af alla, som kommit inom hennes hjärtevinande personlighets verkningskrets, att skolan och hemmet ännu länge måtte få behålla den kvinna, som icke blott är en prydnad för bägge, utan äfven på ett utmärkt sätt fyller sin plats i båda två.

Brz.

Längtan

(Midsommar 1894.)

Jag gick uppå Skånes ängar,
det var i min barndoms vår,
och lekte på lyrans strängar,
dem ännu i dag jag slår.
Jag kände en vemodslängtan
till blånande, fjärran land,
och vinden förde min längtan
i ton mot himmelens rand.

Jag låg vid naturens hjärta
i lifvets midsommar.

* Recenseradt i Idun 1893, n:r 9.

*Jag vet ej, om fröjd, om smärta
jag mest uti sinnet bar.
Ej tankarna voro mogna,
men ut velle de likväl.
Naturen var min förtrogna,
ej någon förstod min själ.*

*Det var något stort och mäktigt,
som underbart drog och drog.
Hvad guldmolnen sänktes präktigt
i hög bortom hed och skog!
Hvad låg i min själ begrafvet,
som väcktes vid vågens dån,
hvar kväll när jag hörde hafvet,
den härliga Östersjön?*

*Det var något visst, jag ville,
jag kände min värld för trång.
Bar ej jag i själen snille,
jag bar dock i hjärtat sang.
Och tankarne kännas tunga,
förr'n luft de i toner få,
och något jag ville sjunga,
som skulle kring världen gå.*

*Jag ville astorka tårar
på mången förvissnad kind,
åt tynande hjärtans vårar
ge friskhet och dagg och vind;
åt skeppsbruten like räcka
ett halmstrå, om icke mer,
och pilgrimens törst ej släcka,
blott stilla, förr'n sol gick ner.*

*Nu är det midsommartider,
jag längtar och längtar än —
och när det mot hösten lider,
för snart kommer alltid den,
och lönnarna blifva röda
och storken och svalan fly,
och rönnarna dystert glöda
mot himmel förutan sky.*

*Då vaknar på nytt min trängtan,
som fordom i lifvets vår.
Det hjärta, som föds med längtan,
lär aldrig att räkna år —
Männ' hinsidan fjärrblå randen
jag uppå en ton fått svar?
Männ' pilgrim på ökensanden
en droppe jag gifvit har?*

Anna A.

Kvinnorna och humorn.

Det är Strindberg — om jag inte minns orätt — som påstår i någon af sina ensidiga och orättvisa anklagelseskriter mot det älskvärda könet, att kvinnan saknar humor. Om också, hvilket ju kan vara möjligt, den något djärfva satsen afsåg utslutande den författande kvinnan och särskildt den svenska författarinnan, så har den i alla händelser blifvit på ett eklatant sätt vederlagd af Lovisa Petterqvist.

Nog har hon humor, det lär väl ändå inte kunna förnekas.

Men hvad innebär då detta mångomordade

begrepp? Hur skall det rättast definieras? Hvad menas med humor?

Svårt är det alltid att uttömmande definiera ett begrepp, hvarom uppfattningen hos olika människor är så växlande. Ingen har heller — så vidt jag vet — af humorn gifvit en definition, som af alla erkännes.

Lättare är att säga, hvad humor icke är. Humor är icke detta evinnerliga kallgrin, som under årtal fyllt våra skämttidningars spalter, serverats oss vid festtillfällen af omtyckta »humorister» och purrats på oss i de oftast mycket tillkrystade skämtbitar, som fått namn af »humoresker». Det är missbruk af ord, då man med humorns namn betecknar alla möjliga arter, afarter och oarter af skämtlyne. Det är mer än så, det är nästan en förgripelse på det heliga, af samma slag, som då varietéslag-dängor räknas till »konst» eller ordet »poesi» begagnas om prosa på korta rader.

Går man nu för tiden för långt i att utvidga humorns begrepp till allt, som i någon grad kan afficiera skrattmuskulerna, så var det en motsatt ytterlighet, man gjorde sig skyldig till, då man allt för starkt framhöll sorgen och bitterheten såsom den jordmån, ur hvilken humorn hämtade sin näring, likt leende blomster spirande på en grafkulle. Allbekant är det i vårt nationalmuseum befintliga porträtt af Bellman, snyftande i sin näsduk, och lika allmänt känd är den föga humoristiska strofen af Braun:

»Om folk blott visste, hur glädjen brister
för de så kallade humorister,
de skulle tacka sin gud för det
han utan humor dem födas lät»

och den följande beskrifningen på skaldens skrifdon:

»en törntag penna och bläcket — tårar»,
hvilket ju allt låter ganska affekteradt.

Det sannaste och bästa som sagts om humorn förefaller mig vara, att den är den åskådning af lifvet, som ser det stora i det lilla och det lilla i det stora.

På botten af humorn ligger således ett slags resignation på samma gång som en öppen blick för det ideala, hvilket i vår relativa värld endast kan ernå mycket ofullkomliga afspeglingar. Ju tydligare man inser och känner detta, ju skarpare man ser motsatsen mellan det som är och det som borde vara, mellan de stora anspråken och deras tarfliga motsvarighet, dess närmare står man korset, där vägarne skilja sig, den ena bärande nedåt till förtviflan och bitterhet, den andra uppåt till den fria utsiktsplats, hvarifrån humorn med ett vänligt löje betraktar världen. Människorna äflas och knuffas som bråkiga barn för att uppnå mål och vinna fördelar, som för humoristens öga ej te sig värdefullare än barnleksaker. Han ler åt detta kif om bagateller, men han förargas ej, ty han vet ju: sådan är världen och den kan inte vara annorlunda. Och med allt ondt och befängdt, som finns i denna skröpliga tillvaro, bjuder dock lifvet så många glädjeämnen, skänker det så mycken ren och vacker tillfredsställelse.

»Världen är ej så ful, som vi henne ängsligt
afmåla

med storm och våg,
Allt leker för vår häg,
skönhet i hvar ögnastråla — »

Allt beror på den blick, hvarmed vi betrakta världen. Äro vi nog olyckliga att ha fått in en skärfva af »Fandens speilglas» i vårt öga, då kan det inte hjälpas, att vi

se allting förvändt och styggt. Då finns det för oss ingenting annat än elakhet och fulhet till, då skall ingen karaktär bestå profvet inför vår kritiska granskning, ingen handling synas god, ingen anblick skön, ingen tanke upphöjd. Men humorns öga är kärleksfullt, utan att därför vara blindt. Humoristen har denna sanna mänsklighet, hvars väsens grund är en ödmjuk känsla af idealets storhet och allas vår litenhet, en känsla som alstrar försonlighet, öfverseende och medkänsla med andra — dessa andra, som humoristen dock icke kan låta bli att le åt, likasom han ler öfver sig själf och hela världen.

Kvinnan skulle sakna anlaget till en sådan åskådning af lifvet?

Det förefaller, som om hon tvärt om borde äga det i hög grad. Anlag i ena eller andra riktningen framtingas under generationer af lifvet själf. Ingenting kan vara oomtvistigare än människans underbara förmåga att snart »finna sig» i nya förhållanden, att bilda sig efter och växa in i dem.

Är det då troligt, att icke kvinnorna med deras i vissa afseenden utpräglade »ideala fordringar» och deras behof af lycka och harmoni, — att de icke, säger jag, ofta måste komma att drivas igenom den utvecklingspers, hvars stadier äro: missräkning, afprutning på i ungdomen gjorda höga föreställningar om det ena och det andra, resignation och — då behofvet att bibehålla en kärleksfull uppfattning fortfarande gör sig gällande — en humoristisk blick för skröpligheterna i lifvet?

En sanning är det visserligen, att många — kanske i synnerhet bland kvinnorna — lida af en sentimental lust att gråta, om de icke få lof att alltjämt skratta — jag menar: en benägenhet att, om jag så får uttrycka mig, »tjura», när lifvet slår sina slag, d. v. s. göra sig riktigt ordentligt olyckliga, eftersom det inte går an att få vara riktigt lyckliga — en sentimental, litet barnslig åtrå, som sammanhänger med själfbeskådning och frässeri i de egna känslorna. Sunda naturer och starka själar kokettera ej inför sig själfva, kasta ej yxan i sjön, om lyckan sviker, hängifva sig ej åt själfplågeri, utan blifva i stället ofta humorister.

Det tyckes mig, som om man i det äktenkapliga lifvet skulle ha rätt mycken användning för humor. Två unga människors gemensamma vandringslopp börjar väl oftast med både abnormt uppskrufvade känslor och icke fullt riktigt föreställningar om hvarandras personliga egenskaper. Under samlifvet sjunker känsloröströmmen småningom tillbaka i sin naturliga flodbädd, man gör ömsesidiga små upptäckter i fråga om lynne, temperament, vanor, upptäckter, som skulle kunna komma olycka åstad, om de toges för seriöst, men som för en humoristisk uppfattning alldeles icke kunna skada det goda förhållandet. Det finns för öfrigt så mycket under en daglig sammanvaro människor emellan, som naggar, irriterar, nedtrycker, om det ej toges från den humoristiska sidan, så mycket, säger jag, att om man kunde skänka bort humor, borde ett större förråd af den varan gifvas hvarje brudpar i lysningspresent.

Nå, finns blott något anlag, så utbildar sig nog den humoristiska uppfattningen af sig själf.

En barnkammare — begripligtvis icke allt för öfverbefolkad! — borde synes det mig, uppfostra föräldrarna mer eller mindre till

humorister. En barnkammare är ett slags mikrokosmos — världen i leksaksformat. Där uppträda de mänskliga instinkterna och lidelserna i enkla, ursprungliga former. Där utkämpas väldiga strider, där höjas stolta anspråk, där göras manhaftiga ansatser. Det är bara rocken som är för kort, stridernas föremål som är för löjligt smått, krafterna för kläna — annars är det ju de stora människornas lif upp i dagen! Men är skillnaden egentligen så stor på Kalle och Petter, som slåss om en bandstump, och stora pappa och hans kamrater, som kämpas de också — om en bandstump? Motsatsen mellan det stora i laterna och svagheten och ofullkomligheten hos personligheten — är denna motsats icke ungefär lika slående i bägge fallen och lika frestande till en liten dragning på smilbandet?

Efraim Rosenius.

Reträtt.

Skiss af *Erny*.

»Jo, den där är en af rätta ullen!» Fredrik Brink lossade ned ett par häftiga ryck på kragen, ty han hade blifvit het af förgärlig vid genomläsandet af manuskriptet.

Det knackade på dörren, och innan han »stig in!» förklingat, visade sig en ung vacker flicka. Som en stälfjäder sprang han upp.

»Nej, men så roligt... fröken Thelberg!»

»Ja, jag fick lof att gå själf,» sade den unga damen glädtigt och räckte fram sin hand, »det fanns ingen annan att skicka. Pappa frågar, om herr Brink vill titta hem till oss på middag kl. 5.»

»På hvilken fråga jag svarar med mitt allra som förtjustaste tack!»

»Hu, det var en förfärlig superlativ af en pennans man... jäså, jag är nu ändtilligen en gång här,» forsatte hon och såg sig omkring, sedan hon slagit sig ned i en stor skinnbeklädd stol, »på en veritabel tidsningsredaktions helgade område, där själfva luften är mättad af hemligheter...» hon vidgade näsborrarna, fnyste och skrattade. »Men jag tycker just inte, att det förefaller så vidare mystiskt!»

»Åhnej,» smålog Brink, »inte i allmänhet, men ibland kommer dock ett och annat under våra ögon, som vi själfva finna en smula mystiskt. Här t. ex. — han grep manuskriptet — »är något, som sätter myror i hufvudet på mig. Det är en anonym författarinna, som då och då hedrar vår tidning med uppsatser, där hon argt förfäktar kvinnans rätt och användning till allt möjligt på Guds gröna jord och påstår att hon som konstnär, författare, »tjänsteman» etc. etc. icke alls förlorar sin kvinnlighet eller sina husliga egenskaper... Tja, artikeln är kvick som tus... ber om ursäkt!... redaktören tycker om den, och den skall naturligtvis in — ungefär som ett svar på hvad jag nyligen skref om blåstrumpor, och naturligtvis är det en blåstrumpa som skrivit den, det begriper jag, äfven om hon inte satt »Svea» inunder.»

»Får jag se,» sade fröken Thelberg nyfiket och stack fram sitt lockiga hufvud, »ja visst, det är en fruntimmersstil...»

»Ovillkorligen — en gammal gallsprängd ungdom, ha, ha! Åh, de där skrifvande damerna — ja, ni vet ju min gamla motvilja för det där herrskapet.»

Hon nickade och drog litet på munnen.

»Ja, men det är ju orättvist, om de skrifva bra — gör den här det?»

»Ja bevars,» med gaf Brink retligt, »men på ett tokigt program: kvinnoemancipationen — med konsekvenser, som ta sig bra ut på papperet, men blir tokiga i praktiken. Om jag kunde begripa, hvem det är — ett plågofrö är hon emellertid, men redaktören har sina idéer...»

»Och litet mer tolerans — hur är det ordspråk lyder: äfven den andra parten...»

»Må höras, ja, men jag tycker vi hört nog nu, och inte är det värdt att söka inbilla mig, att fruntimmer, som suddade med bläck och i sina djupsinniga meditationer rifva fram snilleknölar

på pannan, duga något till i t. ex. det husliga kallet, och som hustrur... husch, Gud bevara oss för dem!»

Han såg med välbehag på den unga frökens hvita hand, där inga bläckfläckar spårades, och på denna rena panna, där inga »snilleknölar» voro upprifna.

Hon tycktes fatta hans tysta, smickrande jämförelse, rodnade lätt och skrattade.

»Nej, tacka vet ni en sådan som exempelvis jag!» sade hon med en riktigt tjuvpojksmin, »en liten menlös docka, som inte besväras af tankar längre än näsan räcker, en sann kvinna...»

»Ni är ingen docka, fröken Emelie!» afbröt Brink med en förebrående högtidlighet, som verkade synnerligen komisk, »jag vet, att ni sköter er herr fars hushåll och ordnar och styr med allt som en liten duktig husmor — se det är dygder hos en kvinna, alldeles oförenliga med skribleriet... åh, ni må tro, jag har nog haft ögonen öppna!»

Och det tycktes han äfven i denna stund ha så pass bra, att fröken Emelie fick en ny liten sky på kinden.

»Nej, nu törs jag inte stanna här längre,» sade hon och reste sig upp, »ni skulle ju kunna tro mig höra till de där emanciperade damerna, som icke ha vidare godt om kvinnlig blygsamhet... Ni kommer?»

»Det var en fråga!»

Det fanns väl inte något ställe, till hvilket han så gärna »kom», som till grosshandlare Thelberg, förmögen änkling och fader till en af de älskvärdaste flickor han kände.

Naturligtvis blef det som vanligt en i allo angenäm middag, och då Fredrik Brink kommit hem till sig igen samt i ro fått samläsa sina senaste intryck, fann han, att han bestämt varit en mes, som ej ryckt fram med en fråga, hvilken länge nog vandrat upp och ned mellan hans hjärta och läppar, utan att dock våga sig öfver de senare...

Fröken Emelie såg inte alls ut som ett redan färdigt, förkroppsligadt nej, och gubben Thelberg var hjärtlighetsfull själf — men skulle väl han, penningemannen, vilja veta af en sådan fattig lapp som en liten blygsamt aflönad litteratör?

Gamle skeptiker, ryckte Brink på axlarna, drog en suck och skref en uppsats öfver nutidens afvita förhållanden, som i allmänhet hindra folks sträfvan att redan i unga år grundlägga en själfständig position och i synnerhet göra ett tidigt äktenskap på grundvalen af böjelse omöjligt. Anspråken hade öfver allt stegrats i orimligt förhållande till möjligheterna, en karl med några tusen kronors inkomst kunde knappt lefva ensam därpå, mycket mindre tänka på att gifta sig. Landets döttrar voro bortskända i lyx och nöjen, ingen ville nu för tiden nöja sig med en anspråkslös lott i det stilla... O, tider, o, seder...!

Han fick svar på tal — om igen af den oförbränneliga, anonyma »Svea!» Och vidare kom han att göra en upptäckt, med hvars historia från början till slut det hängde tillsammans på följande vis:

Då han en dag gick upp på redaktionen, hörde han redan nere i tamburen, att någon var på dörrens breflåda däruppe, mötte i trappan ett fruntimmer, hvars drag han tydligt observerade, utan att dock igenkänna, tittade i breflådan och fann ett konvolut med »Sveas» manuskript uti.

Det var ett litet raskt skrifvet genmål på hans artikel, bland annat innehållande en kritik öfver hans påstående, att »landets döttrar» voro så fasligt »bortskända» och omöjliga för ett äktenskap i små förhållanden. Är det några, som skämma bort dem, så är det framför allt herrarne själfva, som icke vilja tala allvar och förstånd med den unga kvinnan, utan aflas att få henne till ett slags dekorationspjäs, en rodocka... Men man skulle icke döma af ytan — under sidan och juveler, hvilka ofta blott buros af tvingande konventionella skäl, under hela skenet af ett behagsjukt, bortskämdt barn klappade mången gång ett ädelt hjärta, som gärna skulle dela en fattig, redbar mans lott — bara den fattige, redbare mannen toge mod till sig och sjöngte rent ut...

Alltsammans ett litet stilistiskt mästestycke af slående, retsamt klar öfverbevisning.

»Att jag inte passade på och högg henne in flagranti!» mumlade Fredrik Brink och lade in manuskriptet på redaktörens bord. Om några dagar hade uppsatsen influtit.

Ödet hjälpte vår litteratör i hans upptäcktsfunderingar.

»Fröken Selma Noréus heter min Svea!» utropade han, då han en dag var på visit hos

Thelbergs,» en vän upplyste mig därom, då vi mötte henne på gatan.»

»Nej, hvad säger herr Brink!» utbrast fröken Emelie öfverraskad, »det är en bekant till mig...» Annu större öfverraskning från Fredrik Brinks sida.

Så släppte han icke fröken Emelie, förrän hon lofvat honom att en förmiddag inbjuda fröken Noréus, då han själf också skulle komma liksom å propos.

»Men ingen allusion på hennes hemliga skriftställarskap, herr Brink!» bad fröken Emelie nästan oroligt. »Det vore ett öfverfall ur bakhåll.»

Några dagar senare presenterades han af fröken Emelie för ett yngre fruntimmer, fröken Noréus. Han kände strax igen henne.

Hon förrådde ingen synbar rörelse, då hon hörde, att herr Brink var medarbetare och litteraturkritiker i den och den tidningen. Hon såg ut »som folket gör mest», röjde ingen påfallande högre intelligens och förhöll sig tämligen stel i sitt sätt att vara.

»En genomgående ledsam människa,» tänkte Brink, »ja, sådana där äro de i det privata.»

Fröken Noréus sade snart adjö.

»Jag tycker mig ha mött fröken en dag i trappuppgången till vår redaktionslokal,» sade Brink.

»Ja, det var ett bref, som jag för en väninnas räkning lämnade,» sade hon intresselöst. Och därpå gick hon

»Det var baddarn hvad hon kunde förskansa sig väl!» utbrast Fredrik förbluffad och stirrade på fröken Emelie, som smålog åt hans tydliga misräkning, att den unga damen skulle förråda sig sig själf. »Men naturligtvis,» fortsatte han, »narrades hon kallblodigt beträffande brevet och väninnan!»

»Nå, hur fann ni henne föröfrigt?»

»Odräglig — som alla af hennes sort måste vara...»

»Inte så! Selma är en utmärkt flicka...»

»Gärna för mig,» sade Brink med en lätt grimas, »hon hör då inte till dem, som äro begärliga på äktenskapsmarknaden, inte en gång för de tvåtusen-kronors-karlar, jag talat om. Läste ni min sista uppsats och hennes svar?»

»Ja, och jag fann hennes svar förträffligt, hon har enligt min mening alldeles rätt. Om männen blott uppfattade oss något mindre skeft och toge något mera mod till sig...!»

Det var något i den unga damens tonfall, som plötsligt frapperade Fredrik och kom honom att med spändt intresse fixera henne.

En fin rodnad steg upp på hennes kinder, hon andades litet hastigare, men mötte alltjämt hans spörjande blick med sin egen, därur något strålade honom tillmötes som ljuset från ett på vid gafvel plötsligt öppnadt paradis...

»Borde jag också döma af mig?» frågade han icke utan en skälfning i rösten, närmade sig och grep hennes händer.

»Ni borde gjort det för länge sedan, tycker jag,» sade fröken Emelie med en skälmskhet, genom hvilken ömhetsen bröt fram, »nu fruktas jag, att det är för sent — ett öofverstigligt hinder finns...»

»Er far?»

»Nej,» smålog hon, »han skulle samtycka, men — ni själf...!»

»Hur menar ni?»

»Ni afskyr blåstrumpor...»

»Nåväl, hvad hör det hit?»

»Det var verkligen en av väninnas räkning fröken Noréus bar upp brevet...»

»Men håll mig icke på sträckbänken — till saken, älskade Emelie!»

»Jag är — er »Svea...»

I samma ögonblick var hon hårdt sluten till hans bröst.

»Ah — — således ändå min »Svea» — min för alltid...!»

Hvad förstås med en »lady»?

En kvinna, som aldrig låter någon annan känna sig henne underlägsen, vare sig i intellektuellt, moraliskt eller socialt hänseende.

Lady Henry Somerset.

Sparsamma Nyheter i klädnings-, kapp- och kostymtyger Fruar! för vårsäsongen hos *Hildur Andersson*, Stockholm

12 Hötorget 12
Fiall: 4 Södermalmstorg 4.
Riks- och Allm. tel.

Till

Kronprinsessan Victoria.

Från söderns vår, den paradiskt ljuftva,
Välkommen hem till våra karga skär! —
Ej glöder här orange, ej mognar drufva,
Och mörkgrön pinje icke susar här.

Dock vet jag väl, att dina tankar seglat
Som hvita svanar ifrån Tiberns strand
Till Mälarvågor, hvilka återspeglat
Ett älskadt stycke af de dinas land.

Jag minns i Rom, hur längtan kunde måla
Din bleka kind med rosens varma färg,
Jag minns, hur dina ögon kunde stråla,
När tanken flög till våra svenska berg.

Din stämmas vemod mig så enkelt sade,
Hur hemlös du dig fann i praktfullt Rom,
Hur kärt dit hem i högan nord du hade,
Hur bittert veta, att din plats stod tom.

Välkommen hem! Nu blåsa ljumma vindar
Och vintersnön i våra skogar smält —
Se, öfver mörka granar, gröna lindar
Slår himlen upp sitt blåa sommartält.

Naturen, festklädd, hälsar dig, furstinna,
Midsommarblomster buga för din fot —
O, tag dem, tag dem, de af längtan brinna
Att få ett hjärta till att klappa mot!

Och tänk, när du i famn dem alla tager,
Att hvarje blomma barn af Sverige är,
Som ser i dig furstinnan, mild och fager,
Och intet mer än älska dig begär.

Välkommen hem! I ljusa sommarnatten
En fågelkör skall sjunga dig till ro,
Och aftonstjärnan vaka öfver vatten,
Som vagga sakta kring ditt sommarbo.

Daniel Fallström.

Af vikt

är nu för alla dem bland Iduns läsare, hvilka prenumeration utgår med halfåret, d. v. s. med denna månad, att genast förnya den samma för det senare halfåret, hvilket kommer att bjuda på saker af mindre vanligt, ja, vi våga förmena

af enastående intresse.

Af samma skäl är just nu den gynsamaste tidpunkten för alla dem, hvilka ej förut hållit vårt blad, men hvilka vilja bli delaktiga af de förmåner, vi nedan angifva, att med kr. 2:50 omedelbart verkställa prenumeration för halfåret juli—december.

På grund af de betydliga kostnader, som nedläggas på det under årets sista kvartal utkommande julnumret, hvilket gratis tillställas alla våra fasta abonnenter, nödgas vi nämligen från i år träffa den åtgärden att höja prenumerationspriset för detta sista kvartal, oktober—december, till 2 kronor. Hel- och halfårspriset för tidningen blir likväl vid det gamla, så att de, som nu med endast kr. 2:50 prenumerera till årets slut, därigenom tillskynda sig

en lätt insedd fördel.

Redan i fjor väckte Iduns omfångsrika och vackert illustrerade julnummer ett smickrande uppseende, men icke dess mindre äro vi lifligt förvissade, att det innehåll, vi i år äro i tillfälle bjuda vår läsekrets, skall i ännu högre grad samla omkring sig allmänna uppmärksamheten. Liksom då ha vi äfven nu begynt numrets artistiska utsmyckande och tryckning redan under sommaren, hvarigenom tid och möjlighet vinnas att på detsamma nedlägga all den omsorg, den högt utvecklade moderna tekniken medgifver. Illustrationernas utförande är anförtrödt åt några af vårt lands förnämsta artister; så är det eleganta, i många färger utförda omslaget komponerat af Otilia Adelborg, och Jenny Nyström-Stoopenaal, Gerda Tirén, Viktor Andrén, David Ljungdahl syssla alla nu som flitigast för vår räkning med pensel och stift.

Den angenämaste öfverraskningen

tro vi oss dock bereda vår läsekrets med följande.

Väl kännande den varma och oskrymtade folkkärlek, som vårt konungapar genom sina upphöjda personligheter under en lång regeringstid förvärfvat öfver hela vårt land, har Iduns redaktion tänkt, att det skulle vara kärt för svenska hem att i ord och bild erhålla en förtrolig och uttömmande skildring öfver hemlifvet på konungaborgen, sådan någon dylik aldrig förr erbjudits svensk publik. Sedan därför Iduns redaktör för detta ärende personligen uppvaktat h. m. t. konungen och lyckats förvärfva hans ynnestfulla tillstånd och intresse för saken, ha flere framstående personer i deras majestäters omgifning med tillmötesgående välvilja enats att för oss möjliggöra och på allt sätt underlätta utarbetandet af den intressanta artikeln, liksom det kungliga hemmet för våra tecknare och fotografer öppnat alla sina dörrar, allt från de strålande festgemen, genom de förtroliga hvardagsrummen, intill vistbodar, källare och kök.

Hemmet i konungaborgen,

Skildringar i ord och bild från Sveriges första hem,

kommer alltså att med sina synnerligen talrika illustrationer upptaga en betydande del af Iduns kommande julnummer samt att gifva en samlad bild af lifvet på slottet i hvardagslag — af arbete, sysselsättningar, förströelser, måltider, uppvaktning, bostad, hushållning, betjäning — hvilken utan tvivel skall mottagas med det uppriktigaste intresse i alla svenska hem.

Äfven i öfrigt blir julnummrets literära innehåll af mindre vanligt värde. Främst bland bidragen må sålunda nämnas

ett hittills otryckt originalpoem af H. M. Konungen

som han för detta nummer täckts ställa till Iduns disposition. Och för att gifva ett begrepp om hvad numret vidare kommer att prestera, behöfva vi endast nämna författarnamn af sådan klang som: C. D. af Wirsén, Math, Roos, Frithiof Holmgren, A. U. Bååth, Anna Wahlenberg, Lea, Ellen Key, Daniel Fallström, Snorre, Math. Lönnberg, G. af Geijerstam, Ellen Lundberg, Karl A. Tavaststjerna, Amanda Kerfstedt, Elin Ameen, Tor Hedberg m. fl.

Ännu ett par angenäma öfverraskningar af artistisk art torde julnumret komma att erbjuda, men härom äro underhandlingarna ännu ej så långt framskridna, att vi kunna för dagen säga mera.

Vi ha därför endast att tillägga, att Idun under det senare halfåret genom alla nummer och på alla områden med gedigen och omväxlande läsning skall söka häfda sin erkända plats som vårt lands förnämsta familje- och kvinnotidning, hvarför vi hoppas kunna påräkna trofast stöd af alla gamla vänner och många nyförvärfvade därtill.

För nytillträdande prenumeranter

för det senare halfåret är att märka, att enhvar mot insändandet af ett femöres porto och adress fritt erhåller sig tillsänd början af den pågående följetongsromanen i Iduns romanbibliotek: »Portvaktarsonen». När denna afslutats, kommer i biblioteket att ingå en ytterst fängslande svensk nutidsroman: »Skattepenningen» af den omtyckta författarinnan fru Vilma Lindhé.

Stockholm i juni 1895.

Redaktionen af Idun.

Då vinet jäser.

Man har förliknat nutidens ungdom vid det jäsande vinet. Det är sant, att vinet måste jäsa för att blifva klart och godt, och ve den husmoder, som för tidigt vill gömma det unga vinet i sina välkorkade och etiketterade flaskor! Då springer korken upp eller flaskan spränges sönder, och det kostbara innehållet rinner ut och uppsuges af golfvets sand. Ve de uppfostrare, hvilka vilja i ålderdomens tunga lufsuffattning binda det unga sinnet och ej lämna det rätt till egen fri forskning och fria initiativ. Det kraftiga, spänstiga sinnet bryter förr eller senare den olidliga bojan och stör tar då ut, utan hejd och ledning, en yr bölja i lidelsernas flod, som kanske går förlorad bland strandens villor och frestelser.

Nej, vinet måste jäsa; men den omsorgsfulla husmodern vet, att det förlorar sin bouquet, om det får jäsa för mycket, vet

att finna det rätta ögonblicket för att afbryta jäsningprocessen. Hon sitter därför ej och dåsar bort i sin hvilstol; tidt och ofta stiger hon själf ned i källaren för att se efter, huru jäsningen skrider framåt, hon skyr hvarken mörkret eller fukten därnere, ty hon vet att det är en dyrbar vara, hon vårdar där. Men icke famlar hon redlös omkring i mörkret, utan hon tager sin lykta med sig och lyser för sig, så att hon hvarken snafvar eller förlorar vägen.

Liksom husmodern har sig ombetrodd det jäsande vinet, så hafva vi, mognade män och kvinnor och framför allt vi mödrar och uppfostrare, oss ombetrodd den mångfrestande, dädlystna ungdomen. Oss åligger det ej att hämma det jäsande ungdomsmodet — men väl att se till, det det unga sinnet ledes in på rätta banor och ej förstör sig själf i ungdomligt öfverdåd. Det är väl sant att nutidsungdomens själfsäkra öfvermod väl mången gång frestar oss att lämna den att sköta sig själf och att själf bära följderna af sin förvetenhet, men vi få ej glömma att det ju dock är ungdom och öfvermodet blott ungdomligt oförstånd. Icke höfves det den mognade erfarenheten att låta afskräcka sig genom en och annan liten konflikt med ungdomens snabbfärdiga obetänksamhet och opröfvade själfklohet. Må man betänka, huru gärna man för sina egna barn, då de gå ut i lifvet, ville påräkna de äldres öfverseende och omsorg, och må man då i ersättning gifva andra mödrars och fäders barn detsamma.

Men vi äldre, vi få ej heller sitta och dåsa bort i gamla fördomar och ytterlig konservatism. Om ungdomen skall följa oss, måste vi söka sätta oss in i dess tänke- och åskådningssätt. Vi få ej sky att skärskåda alla synpunkter, men vi må ej likt Bengte i Lies »Niobe» så gå upp i bemödandet att följa ungdomen åt, att vi därvid uppoffra vårt eget mognare omdöme och sålunda ruinera både oss själfva och de unga. Väl må vi följa ungdomen åt, men vi taga vår erfarenhet och vår tro med oss och lysa därmed upp mörkret för både de och oss. Och möter ungdomen endast kärleksfull förståelse för sina nya idéer och sträfvanen, då skall den nog och förtroendefullt lita till den mognare erfarenhetens råd och ledning.

Det jäsande vinet är husets dyrbaraste vara — den dådkraftiga ungdomen är vårt framtidshopp och vår ålderdoms glädje. Ej må vi genom tyckmyckenhet eller tröghet förslösa vårt lufs bästa skatt.

Maria Nyström.

»Bärstudier.»

Den sköna bårtiden är nära för handen, och det faller redaktionen in, att helt visst många af våra läsarinnor kunde ha något *treftigt och nyttigt* att skriva för »sin egen tidning» öfver våra svenska vildbär. Tänken efter och fresten på! Som en liten uppmuntran vilja vi utfästa trenne pris för trenne olika »bärstudier». Den första studien

Om smultron

måste vara insänd före denna månads utgång, och erhåller segervinnaren — utom äran och förnöjelsen förstas — i pris tio kronor.

För den andra »studien»

Om hallon och blåbär

kunna vi utsträcka tiden till den 10 juli, och utdelas äfven härför ett pris på tio kronor. Samma belopp utfästes för uppsatsen n:r 3

Om lingon

som skall vara inne före juli månads utgång.

Ur notisboken.

Kunglig utmärkelse åt författarinnan. Fröken *Selma Lagerlöf*, den framstående författarinnan, har genom chefen för konungens hofförvaltning fått mottaga från konungen 600 kr. och från prins Eugen 400 kr. såsom erkännande af hennes författareverksamhet. Summan har af gifvarne afsetts att sätta fröken Lagerlöf i tillfälle att företaga en studie- eller rekreativresa.

Vid Malmö högre läroverk för flickor frades i samband med senaste terminsafslutning ett för läroverket betydelsefullt 25-års-jubileum. Det var nämligen för 25 år sedan läroverkets föreståndarinnan, fröken *Maria Stenkula*, började sin verksamhet i Malmö. Hon var först under 14 år föreståndarinnan för en privat flickskola och därefter i 11 år för Malmö högre läroverk för flickor, hvartill hennes egen skola omdanades. Samtidigt därmed kunde en annan af läroverkets kvinnliga lärarkrafter, nämligen fröken *Anna Åberg*, fira sitt 25-års-jubileum, enär hon varit anställd först i fröken Stenkulas skola ända sedan dess början och sedan vid läroverket för flickor. Jubileet frades med stor högtidlighet. Omkring 100 f. d. elever uppvaktade sin forna lärarinna, fröken Stenkula, hvarvid de öfverlämnade en större penninggåfva, afsedd till en rekreativresa under sommaren. Måhända får Idun tillfälle att närmare återkomma.

Krossad vapensköld. Med fröken *Hedvig Maria Johanna Lefrén*, som i sitt 80:de år afled härstädes den 11 dennes, har adliga ätten Lefrén, upphöjd i adligt stånd 1818 på konung Carl XIV Johans kröningsdag, äfven på kvinnliga sidan utlocknat. Den vördade gamla var född den 26 december 1815 samt dotter af den såsom militär och författare i militära ämnen framstående presidenten i krigskollegium, generalen Johan Peter Lefrén, och hans maka, född Hedman, kronofogdedotter från Finland.

Fröken Constance Gottschalk, den populära skådespelerskan vid Djurgårdsteatern, hvilken med förkärlek idkar velocipedsporten, råkade här om attonen, då hon kl. half 6 åkte tillbaka till teatern, ut för ett allvarligt missöde. Hon föll med sin bicycle så olyckligt, att vänstra benets båda pipor brötos strax ofvan fotleden. Enligt läkarens utsago äro dess bättre ej några allvarligare komplikationer att befara, men för minst sex veckor torde fröken Gottschalk dock vara »hors de combat».

En bortgången välgörarinna. Fröken *Anna Helena Vikström* afled för några dagar sedan härstädes i den höga åldern af 91 år. Fröken Vikström, som var Strengnäsborn, dotter till rådman Per Vikström och hans maka, född Thermen, har under årens lopp gjort sig känd för en omfattande välgörenhet. Så sände hon några månader för sin död en öfverkörsad skuldförbindelse å 1,000 kr. åter till en fattig landtman under förklaring, att han icke vidare behöfde tänka på skulden, och på samma sätt lär hon ha handlat mot flere bland sina gäldenärer. Äfven skolbarnen och de sjuka i hennes födelsestad ha ihågkommit med rikliga donationer.

Finska kvinnliga studenter. För 25 år sedan inskrefs den första kvinnliga studenten vid universitetet i Helsingfors. År 1891 var antalet kvinnliga studenter 44, år 1893 uppgick det till 56 eller omkring 3 procent af hela stu-

dentantalet. Af dessa studerar det största antalet medicin, blott tre egna sig åt juridik. 1882 tog den första kvinnan magistergraden. 1890 fick en finsk dam universitetsgrad i Paris i ämnet matematik. Sedan 1882, då den första samskolan upprättades, har antalet kvinnliga studenter årligen ökat.

Ett räknetal.

Skiss för *Idun*
Af Vilma Lindhé.

(Forts.)

»Jag har sannerligen inte hunnit.»

»Nå, nå, lugna dig. Jag har naturligtvis tänkt på det som på allt annat. Men — å propos! — Jag gick genom barnkammaren och såg två lampor brinna. Det är inte första gången jag gör anmärkning mot ett sådant slöseri.»

»Jag har inte varit där inne sedan i går morse,» svarade hon med en nervös darrning kring läpparna.

»Det bör du inte låta någon veta.»

Ljuset från toalettbordet föll öfver den smärta ungdomliga gestalten.

»Jag kom egentligen för att se, hur du tar dig ut,» återtog han, medan de något närsynta ögonen pröfvande öfverforo hvarje detalj af hennes person och dräkt.

Det spända uttrycket i hennes ansikte försvann inför hans gillande blickar.

»En charmant klädning. Du tar dig ut som en drottning, men hvad du gör, så se lite gladare ut.»

En snyftning afbröt honom.

»Så älskade! Här har du eau de cologne. Jag har varit lite häftig kanske, men det skall du inte fästa dig vid. Du vet, hur mycket jag håller af dig.»

Hon satte handen skuggande för ögonen, som för att utestänga allt annat än de egna tankarna.

»Det har varit så mycket bråk, så mycket att tänka på både här hemma och i styrelsen,» fortsatte han, ur stånd att bemästra sin otålighet. »Jag är nervös och retlig, det erkänner jag, men det blir bättre nu, när revisionen är undanstökad.»

»Till härnäst — ja!»

»Det är ett helt år dit,» sade han och drog ett djupt andetag.

»Hugo?!»

Hennes stora mörka ögon blickade ängsligt frågande in i hans.

»Hvad menar du?» utbröt han. »Sköt du ditt — att jag sköter mitt, kan du vara viss om.»

Det ringde på tamburklockan.

»Nu ha vi dem här,» afbröt han sig med en orolig blick på hustruns upprörda ansikte.

»Så, Eva lilla! Gör nu ditt bästa. Ingen kan vara älskvärdare än du, om du bara vill, och du skall inte göra det förgäves. Allt hvad min kärlek . . .»

Han böjde sig ned för att kyssa henne, men för första gången under de åtta år de varit gifta drog hon sig undan hans smekningar.

»Mutor,» sade hon hårdt och vände honom ryggen.

Ögonblicket därpå var hon ute i salongen; men han stod kvar, medveten om att hans ansikte ej hunnit antaga den glatta, leende mask, han måste visa världen.

Älskvärdare, gladare och otvungnare kunde ingen uppfylla sina värdinneplikter än Eva Stråle vid det festliga middagsbordet, och hvad mera var — hon gjorde det utan alla bemödanden, därför att det föll sig så.

Sorgsna tankar, farhågor och tvifvel voro trängda så långt tillbaka, som kunde de aldrig mera plåga och stinga, och det tvång, under hvilket hon suckat — utan tanke på befrielse — hade plötsligt lättats.

Utän att söka förklara omslaget i känslor hängaf hon sig helt åt stundens nöje och var — hvad hon ej varit sedan sin flicktid — sig själf.

När hon gifte sig, vid sjutton års ålder, var hon i känslor och lifsåskådning ett fullkomligt barn och hennes utveckling hade gått mycket långsamt, därför att hon så helt gick upp i den älskade, att hon såg med hans ögon, tänkte hans tankar och gjorde honom till ojäfvig domare öfver sina handlingar.

Att *han* skulle gilla henne, eller finna så litet som möjligt att klandra, hade varit hennes lifsuppgift.

Att älska af hela sin själ är oftast att förlora frihet och själfständighet, men förlusten däraf väcker ingen sorg. Den som ej vet, att han är bestulen, lider ej däraf — förrän upptäckten stund kommer.

Då Eva mottog sin mans gäster — som sina egna ansåg hon dem knappast — mötte henne en angenäm öfverraskning.

Hedersgästerna hade sina fruar med, och i en af dem återsåg hon helt oförmodadt en barndomsvän. Gamla minnen döko med ens upp ur glömskan, och båda tyckte sig ha så mycket att fråga och berätta, att tiden ej räckte till.

Direktörens blickar vandrade mer än en gång med oförställd beundran bort till hustrun, som för första gången var *mer* än han väntat. Hon såg det och eggades däraf, på samma gång hon kände sig förunderligt kall och likgiltig.

Hennes bordsgrannar voro begåfvade män, med vidsträckta vyer och intressen, och när hon hörde dem tala, kände hon häpnad och sorg öfver att hafva fastnat i småtankarnas dvergnät och låtit tiden gå sig förbi, utan att följa med.

Rädd att röja sin okunighet, dök hon liksom ned i sitt eget jag och fann där mer än hon anat.

Åren gå ej spårlöst förbi. Ur lidandet framspringa knappast medvetna känslor och tankar, hvilka en dag — då den tändande gnistan faller — forma en karaktär.

Hon visste ej själf, hvarifrån hon fick orden; men de lågo liksom färdiga att taga, och medvetandet af att lyckas födde säkerhet, själfmedvetande, aningen om att hon var en personlighet — eller kunde blifva det.

»Eva får jag dricka med dig?» frågade direktören öfver bordet, och hon förstod af hans blickar och hufvudets böjning, att det var en hyllning och ett tack han gaf henne. Hon hade suckat och längtat efter ett sådant erkännande, men när det kom, greps hon af en beklämmande förkänsla af missräkning och sorg.

Handen som lyfte glaset darrade, men i ögonen låg ett uttryck af förebråelse, allvar och köld, hvilket han tydde som dåligt lynne eller reminiscenser af den föregående misstämningen och ej lade på sinnet.

Knappast utredda tankar och idéassocia-

tioner tvungo henne att pröfvande betrakta den, för hvilken hon böjt och offrat sitt eget jag.

Han var inte så vacker nu, som då hon såg honom första gången, ty nattvak, utelil och vällefnad hade satt sitt märke på de formköna dragen, och dock fanns det ingen som i utseende kunde mäta sig med honom.

Det gick en varm sprittning genom hennes hjärta vid tanken på, hur hon älskat, studerat och blickat in i detta ansikte, tills hon glömt allt annat i världen.

»Var det hans utseende ensamt som fångade mig?» frågade hon sig med flammande kinder.

Stämningen vid bordet blef allt högre, men medan hon talade och svarade, observerade hon honom.

Att han var artig mot sina vackra bordskamrater var naturligt, men nu som alltid låg det öfverdrift och en viss närgångenhet i hans sätt och väsen. Kvinnligt behag och skönhet hade han aldrig kunnat mostå, och hans framgångar drefvo honom väl också att gå längre än han borde.

Hur gränslöst hade hon ej lidit af att se sig förbisedd och glömd för andra. Hur hade hon ej gråtit under långa nätter, då hon väntat på hans hemkomst — väntat i förtviflan, nedböjd af misstankar och farhågor, som hon aldrig vågat kläda i ord, och som glömts så fort han trädde inom dörren.

Och allt detta låg bakom henne, det kände hon med en blandning af lättnad och smärta.

Tal och skålar aflöste hvarandra.

Direktören hade en klangfull stämma, och Eva hade alltid med stolthet och glädje hört honom yttra sig.

Hans tack till revisorerna var också ett vältalighetsprof, som kostat honom mera arbete än någon anade.

Lekfullt och humoristiskt i början, med anspelningar på »farlige Folk», som väckte oro i lägret, slutade det varmt och högstämmt med tal om plikter mot samhälle, fädernesland och mänsklighet samt gjorde storartad lycka.

Endast hustrun stod med sammanpressade läppar och sänkta ögon, medan för hennes öron ringde det anlagande ord hon nyss utslungat: »Mutor. Mutor!»

Den sista skålen tömdes för henne själf. Den kvinna, som försummas af sin man, galler ej mycket i världens ögon — helst om hon ej gör något försök att häfda sin rätt — och Eva hade ej tagit fel i att man fann henne ful, intresselös och obetydlig. Att göra något för att komma människor på andra tankar hade ej fallit henne in, ty känslan af att ej kunna vinna den hon älskade gjorde henne osäker och likgiltig för allt. De artigheter, som sagts henne, och den uppmärksamhet, hon rönt, hade hon uteslutande — och ej med orätt — skrivit på mannens konto, och nu stod hon med fuktiga glädjestrålade ögon, medveten om att den hyllning som bringades henne var lika uppriktigt menad som ärligt förtjänt. I vissheten att behaga ligger för kvinnan något berusande, och det var som hade i denna stund alla förkrympta möjligheter inom henne slagit ut i blom.

Vacker kunde hon aldrig blifva, det visste hon. Hvilken kvinna som helst — en tjänarinna — en värdshusflicka — kunde öfverträffa henne i skönhet, och dock hade hon aldrig tänkt på att söka efter resurser

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstades lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen enl. analys fullgod. Pris kr. 1: 25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan 2
Riks- och Allm. telefon.

Tandläkare dr Geo. Forssmans
 nya preparat för tandernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 Annas & de Hesta apotek, i partymärker o. hos
 hrr handlande. Parfimerings för Sveriges hos
Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeringsg.

inom sig som vapen i den fruktlösa kam-
pen om mannens hjärta och trohet

Och nu — när hon visste sig kunna
vinna honom, önskade hon det knappast.

Det var vid desserten. Skämt och skratt
öfverdöfvade hvarandra och orden vägdes ej
så noga. Festen led mot sitt slut och lite
hvar sökte fatta glädjens genius vid den
efemära vingen för att hålla henne kvar.
Eva framför andra, ty hon kände en dun-
kel obestämd fruktan för hvad som skulle
komma — efteråt.

Hennes blickar föllo plötsligt på Ester,
som kommit in och utan ringaste förlägen-
het gick bordet rundt för att hälsa på gäs-
terna. I dagar och timmar hade hon läng-
tat efter att få visa sig och sin nya hvita
klädning med broderier och skära rosetter,
och intet ögonblick tviflade hon på den
lycka hon gjorde, hon var nämligen ett för-
tjusande barn och visste det. Föräldrarnes
blickar och halfva ord, tjänarnes och besök-
andes oförställda yttranden hade upplyst
hennes därom.

Denna vackra docka, faderns afbild,
hade varit moderns stolthet och ögonfägnad
— trösten för att hon själf ej tog sig
något ut.

Det for en mörk sky öfver hennes ansikte,
när hon såg den lilla med en knapp häls-
ning gå förbi damerna för att åt herrarne
skänka sina nådigaste blickar och leenden.

»Kokett vid så späd ålder —» tänkte
hon — »och jag har ej ens sett det.»

Vid dörren, till hälften dold af ett dra-
peri, stod Bengt.

»Kom fram,» ropade hon med sin vänli-
gaste röst, men han rörde sig ej.

Hon visste, att för den skygge gossen var
detta en stund af olidliga kval, och frågade
sig på en gång, hvarför han tvungits, att
visa sig. Kunde det vara något för honom,
detta raserade, vinsölade bord, dessa röda
upphettade ansikten och stammande tungor?

Ester satt redan i knä hos en af herrar-
ne, läppjande på vin och snaskande på kon-
fekt och sötsaker.

Den bleke gossen vid dörren drog hennes
blickar till sig liksom med magnetisk kraft.

Han hade alltid varit sjuklig och det syn-
tes endast allt för väl på den gråbleka hyn,
den hopsjunkna gestalten och det något
stora hufvudet.

Hon förstod med ens, hur olycklig han
skulle känna sig. Alldeles som hon själf,
innan hon aflagt den fula ankungens mod-
stjälande hamn.

»Bengt,» ropade hon, ännu en gång, och
nu nalkades han med nedslagna ögon.

Han kom därför att han måste, därför
att han eljes blifvit prickad som ett oly-
digt barn, det förstod hon mer än väl.

Hon tog en stor klase blåroda drufvor
och räckte honom den, men han sköt den
undan med handen.

»Du får den.»
»Jag vill inte.»

Det låg ett sådant uttryck af bestämd-
het i det lilla ansiktet, att hon lade druf-
vorna på sin tallrik utan något vidare för-
sök att erbjuda honom dem.

»Hvilka härliga ögon,» hviskade en af
hennes bordsgrannar, »dem har han efter
sin mor.»

»Bengt!» ropade direktören, från andra än-
dan af bordet, och gossen skyndade till hans

sida, glömsk af skygghet och fruktan. Han
var i hemlighet stolt öfver fadern samt be-
undrade gränslöst hans styrka och skönhet,
som så skarpt kontrasterade mot hans egen
skräplighet.

Å sin sida kände fadern sig dragen till
den svage lille stackaren — den förstfödde
om hvilken han en gång gjorde sig så stor-
artade förhoppningar. Det är sannt att han
föga syselsatte sig med honom; men barnet
samlade i tysthet hvarje vänligt ord eller
smekning och lade dem tillsammans som
sin bästa skatt, och när nu fadern for med
sin hvita hand genom hans ostyriga hår —
hvilket liksom ögonen liknade moderns —
rodnade han af glädje.

»Har du fått något godt?»
»I förmiddags.»
»Har inte mamma gifvit dig några drufvor?»
»Jo — men jag ville inte ha.»

(Forts.)

**Under juni—augusti hållas Iduns expe-
dition och byrå öppna kl. 10—5.**

Innehållsförteckning.

Sofi Nilsson; af Brv. (Med porträtt). — Längtan; mid-
sommar 1894; poem af Anna A. — Kvinorna och humorn;
af Efraim Rosenus. — Reträtt; skiss af Erny. — Hvad för-
stås med en lady? — Till kronprinsessan Victoria; dikt af
Daniel Fallström. — Af vikt. — Då vinet jäser; af Maria Ny-
ström. — »Bärstudier». — Ur notisboken. — Ett räknal;
skiss för Idun af Vilma Lindhé (Forts.). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af **Sophie Linge.**

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

I Idun fick du nyss mig se
Och täcktes kanske mig studera —
Mång' trellig stund jag fick dig ge,
Måhända också något mera.
Hurhelst det var, jag snart igen
Inför din blick skall här mig visa,
Och kanske skall man då, min vän,
Ditt nit och din talang få prisa.

Hvad tycks i lunden bäst för dig
Att vandra på, när daggen faller?
Hur önskar liten siska sig,
Som vingen slår mot burens galler?
Hvad har hvar flugsvamp, röd och
grann?

Hvarmed får brasan du att brinna?
Säg, hvad du ofta blifva kan,
När du vill slut på arbet' hinna?
Nämn mig af fåglar tvänne slag:
Den enes röst du hör i skogen,
Den andres på din gård hvar dag.
Hur smakar frukt, som ej är mogen?
Lägg till ett a och namn du har
På liten insekt i sin linda.
En snöhvitt skatt för torparfar,
Som han ej näns med tjuder binda.
Hvad för små barn en buse är.
Hvad går och går och aldrig hvilat?
Nämn bro, som icke alltid bär,
Nämn skara, som till striden ilar,
Nämn träd, som skyldrar högt i
skog —

Och nu jag gett dig frågor nog.

Perpetua.

Charad.

Till form och färg mitt första skiftar.
Sitt lif det under våren får.
För sommarns vind det lekfullt viftar,
Men höstens det till marken slår.

Bland djuren du mitt andra finner,
Med näring det oss väl förser.
I ljuflig ro dess dag förrinner,
Ty skydd och vård man åt det ger.

Ett ord mitt tredje är, som gifver
Dig mycket, fast det litet är.
Det ödesdigert för dig blifver,
Ju mer du genom det begär.

Mitt hela doftar skönt och prunkar
Så färgrik på rabattens bädd.
Styf står hon där, knappt på sig
runkar,
Med stjälken utaf blommor klädd.

J. S.

Triangelaritmogryf.

1	2	3	4	5
2	6	7	8	
3	9	8		
4	5			
5				

Orden beteckna: 1) Ordningssman,
2) mineral, 3) fisk, 4) vinterskrud, 5)
bokstaf.

A x C.

Ordförvandlingsgåta.

Ordkolik = ett djur.
Gasen = ett fruntimmersnamn.
Lipröster d = en växt.

Din lärare = individ af en nation.
Annis s = flod i Sverige.
Allo krum = en fågel.
Nobel ål ror = en insekt.
Alcinous = ett mansnamn.
Ulos ben = ett bibliskt namn.
Edra mord = ett djur.
Roses lök = ett adjektiv.
Beller grot = en stad.
Tant neg = del af ett instrument.
Robe = en flod.
Urflod = ett namn.

Begynnelsebokstäfverna bilda nam-
net på en svensk drottning.

Tioåring.

Kvadratgåta.

a	a	a	a
o	d	d	g
r	r	r	r
l	s	t	t

C. C. S.

Länkgåta.

Af mitt hela såg jag mången mitt
tredje därute på mitt första, då jag
följde mitt andra — som hette mitt
femte — på väg till staden för att
sälja mitt fjärde.

Sibylla.

Räknegåta.

Ställ följande tal uti en fyrkant,
med fem rader, så att den samman-
räknade summan af hvarje rad från
vänster till höger, uppifrån och ned-
åt samt kryss, bildar årtalet 1878.

74, 90, 102, 142, 195, 224, 229, 236,
240, 242, 291, 299, 305, 319, 376,

380, 429, 463, 540, 553, 602, 611,
736, 766, 946.

Hj. H.

Nöt att knäcka.

s
a o å
a l a s a
k k s
l

Omflytta följande bokstäfver, så att
de bilda: en konsonant, ett verb, lär-
domssäte, en ö, en vokal.

Erna.

Lösningar.

Charaden: Handarbete.

Kapselgätan: Randers, Rom, Sundsvall,
Genf, Vesterås, Omberg, Strömsholm, Ta-
berg, Lund, Upsala, Kapri, Laholm, Ström-
stad, Kalmars, Småland, Åmål, Jamajka,
Aden.

Konsonantförändringsgätan: Fal, far, fan,
fas, fat.

Aritmoremet: Renässansmotiv, Säter, vass,
Samariten, sämst, svin, Amor, vatten.

Palindromen: Gräf — färg.

Ifyllningsgätan: Silfverstolpe. 1) »Skåde-
spelaren», 2) inbrottsstöld, 3) likstäm-
mighet, 4) folkhögskolor, 5) Vesteråttland, 6)
egendomsherre, 7) riksgrefvinnin, 8) silfver-
medalj, 9) telefonklocka, 10) ordensstjärna,
11) ladugårdsfiga, 12) portugisiskan, 13)
experimentera.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det var-
maste af professorerna hrr Joh. Lang, Sveded Ribbing, Nils
O:son Gadde, O. J. Ask samt doktor Olof Moberg.